

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA SZCZECIN
z dnia 2024 r.

w sprawie rozpatrzenia petycji dot. podjęcia uchwały o wygaśnięciu mandatu radnych Wiktorii Rogaczewskiej i Jolanty Balickiej

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2024r., poz. 609 i 721) i art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. 2018r., poz. 870) **Rada Miasta Szczecin uchwala, co następuje:**

§ 1. Uznaje za bezzasadną petycję złożoną przez Pana z dnia 04 września 2024 roku w sprawie podjęcia uchwały o wygaśnięciu mandatu radnych Wiktorii Rogaczewskiej i Jolanty Balickiej

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Miasta Szczecin

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

..... em z dnia 04 września 2024 r. Pan zam. w Szczecinie przy ul. złożył petycję, w treści której zażądał podjęcia przez Radę Miasta Szczecin uchwały o wygaśnięciu mandatu radnej Jolanty Balickiej oraz Wiktorii Rogaczewskiej z powodu podejmowania dodatkowych zajęć mogących podważyć zaufanie wyborców do wykonywania mandatu, a tym samym naruszania ustawowego zakazu łączenia mandatu radnego z wykonywaniem określonych w odrębnych przepisach działalności.

Jako podstawę żądania Wnioskodawca wskazał na art. 24 e ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, dalej „usg”). Skarżący naruszenia upatruje w tym, że „radna Wiktoria Rogaczewska trzy dni po wyborach samorządowych otrzymała posadę w spółce miejskiej Zakład Wodociągów i Kanalizacji, zaś Jolanta Balicka od czerwca 2024 r. pracuje w Fabryce Wody, wcześniej zaś w Technoparku”. Zgodnie z art. 24 e usg radni nie mogą podejmować dodatkowych zajęć ani otrzymywać darowizn mogących podważyć zaufanie wyborców do wykonywania mandatu zgodnie z art. 23a ust. 1 usg. Ponadto zgodnie z ust. 2 radni nie mogą powoływać się na swój mandat w związku z podjętymi dodatkowymi zajęciami bądź działalnością gospodarczą prowadzoną na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami.

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji RM na posiedzeniu w dniu 17 października 2024 roku przeprowadziła szczegółowe postępowanie wyjaśniające w sprawie przedmiotowej petycji.

Ustalono, że sam fakt zatrudnienia radnych w spółkach miejskich nie powoduje skutku wygaśnięcia ich mandatu. Stanowi bowiem jedynie o odpowiedzialności radnych względem wyborców, która to odpowiedzialność znajdzie odzwierciedlenie w kolejnych wyborach samorządowych i jego wynikach. Na podstawie komentowanego przepisu możliwe są bowiem konsekwencje głównie natury moralnej czy też politycznej. Jak wskazuje się w piśmiennictwie „dodatkowe zajęcia” to – z braku szczegółowych wskazań – jakiegokolwiek czynności podejmowane przez radnego, przy czym słowo „dodatkowe” oznacza, że chodzi tu o czynności poza wykonywaniem mandatu (S. Płażek [w:] *Ustawa o samorządzie gminnym*, red. P. Chmielnicki, Warszawa 2022, art. 24(e)). Jednak komentowany przepis stanowi typową klauzulę generalną, a raczej ich zespół. Zawiera nieostre kryteria ocenne, oprócz tego nie jest wyposażony w konkretne sankcje. W szczególności nawet ewidentne i wielokrotne naruszenie tego przepisu nie daje podstaw do pozbawienia radnego mandatu, jeżeli równocześnie jego działanie nie będzie stanowiło naruszenia innego przepisu opatrzonego taką sankcją (np. art. 24a, 24d, 24f czy też przepisów prawa karnego). Jak wskazuje z kolei A. Wierzbica

[w:] *Ustawa o samorządzie gminnym. Komentarz, wyd. III*, red. B. Dolnicki, Warszawa 2021, art. 24(e) podstawowym mankamentem tych zakazów jest to, iż nie są one niczym usankcjonowane. Komentowane przepisy to zatem typowy przykład *lex imperfecta*. Ich naruszenie w szczególności nie skutkuje ani utratą prawa do diety, ani tym bardziej utratą mandatu.

Zwrócić uwagę należy, iż przepisy ustawy jasno precyzują sytuacje, w których dochodzi do utraty mandatu przez radnego. Zgodnie z art. 383 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2408 z późn. zm.) wygaśnięcie mandatu radnego następuje w przypadku:

- 1) śmierci;
- 2) utraty prawa wybieralności lub nieposiadania go w dniu wyborów;
- 3) odmowy złożenia ślubowania;
- 4) pisemnego zrzeczenia się mandatu;
- 5) naruszenia ustawowego zakazu łączenia mandatu radnego z wykonywaniem określonych w odrębnych przepisach funkcji lub działalności;
- 5a) objęcia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej;
- 6) wyboru na wójta, posła na Sejm, senatora albo posła do Parlamentu Europejskiego;
- 7) niezłożenia w terminach określonych w odrębnych przepisach oświadczenia o swoim stanie majątkowym.

Powyższe zakazy stanowią wyraz obowiązującej w Polsce ogólnej zasady niepołączalności stanowisk lub funkcji publicznych z określonymi funkcjami lub prowadzeniem określonego rodzaju działalności gospodarczej (zasady *incompatibilitas*). Zgodnie natomiast z art. 383 § 5 i 6 kodeksu wyborczego jeżeli radny przed dniem wyboru wykonywał funkcję lub prowadził działalność, o której mowa w art. 383 § 1 pkt 5, obowiązany jest do zrzeczenia się funkcji lub zaprzestania prowadzenia działalności w ciągu 3 miesięcy od dnia złożenia ślubowania. W przypadku niezrzeczenia się funkcji lub niezaprzesania prowadzenia działalności przez radnego w terminie, o którym mowa w § 5, rada stwierdza wygaśnięcie mandatu radnego, w drodze uchwały, w ciągu miesiąca od upływu tego terminu.

Zgodnie z art. 383 kodeksu wyborczego wygaśnięcie mandatu radnego – w zależności od rodzaju przesłanki stwierdza rada, w drodze uchwały, lub komisarz wyborczy w drodze postanowienia.

Zgodnie natomiast z art. 383 § 5 i 6 kodeksu wyborczego jeżeli radny przed dniem wyboru wykonywał funkcję lub prowadził działalność, o której mowa w art. 383 § 1 pkt 5, obowiązany jest do zrzeczenia się funkcji lub zaprzestania prowadzenia działalności w ciągu 3 miesięcy od dnia złożenia ślubowania. W przypadku niezrzeczenia się funkcji lub niezaprzesania prowadzenia działalności przez radnego w terminie, o którym mowa w § 5, rada stwierdza wygaśnięcie mandatu radnego, w drodze uchwały, w ciągu miesiąca od upływu tego terminu.

Zgodnie z art. 383 kodeksu wyborczego wygaśnięcie mandatu radnego – w zależności od rodzaju przesłanki stwierdza rada, w drodze uchwały, lub komisarz wyborczy w drodze postanowienia. W ustawie o samorządzie gminnym zakaz wykonywania pracy przez radnego kreuje art. 24 b usg. I tak osoba wybrana na radnego nie może wykonywać pracy w ramach stosunku pracy w urzędzie gminy, w której uzyskała mandat, oraz wykonywać funkcji kierownika lub jego zastępcy w jednostce organizacyjnej tej gminy. A contrario brak jest zakazu zatrudnienia radnego w ramach stosunku pracy w jednostce organizacyjnej tej gminy o ile nie pełni on funkcji kierownika lub jego zastępcy. Zgodnie natomiast z art. 24 f usg radni nie mogą prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami z wykorzystaniem mienia komunalnego gminy, w której radny uzyskał mandat, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem czy pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności. Jeżeli radny przed rozpoczęciem wykonywania mandatu prowadził działalność gospodarczą, o której mowa w ust. 1, jest obowiązany do zaprzestania prowadzenia tej działalności gospodarczej w ciągu 3 miesięcy od dnia złożenia ślubowania. Niewypełnienie obowiązku, o którym mowa w zdaniu pierwszym, stanowi podstawę do stwierdzenia wygaśnięcia mandatu radnego w trybie

art. 383 Kodeksu wyborczego. Radny ponadto nie może łączyć mandatu z wykonywaniem funkcji wojewody lub wicewojewody (art. 25b pkt 2 usg) oraz z członkostwem w organie innej jednostki samorządu terytorialnego (art. 25b pkt 3 usg) a także mandatem posła lub senatora (art. 25b pkt 1 usg). Ustawa o samorządzie gminnym nie formułuje natomiast ogólnego zakazu zatrudniania radnego gminy w administracji rządowej, jak czyni to w odniesieniu do wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Poza regulacjami zawartymi w ustawach samorządowych zakazy łączenia mandatu radnego z innymi funkcjami i stanowiskami zawarte zostały również w innych aktach prawnych. Przykładowo wymienić tu można art. 99 ust. 6 pkt 5 w zw. z art. 112 ust. 1 pkt 4 ustawy z 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – dalej u.ś.o.z., funkcji radnego gminy jako członka organu jednostki samorządowej, nie można łączyć z członkostwem w Radzie Funduszu. Art. 103 ust. 6 pkt 6 w zw. z art. 112 ust. 1 pkt 4 u.ś.o.z wprowadza natomiast zakaz łączenia tych funkcji ze stanowiskiem Prezesa Funduszu oraz jego zastępców, z kolei art. 106 ust. 7 pkt 8 w zw. z art. 112 ust. 1 pkt 4 u.ś.o.z. – z członkostwem w radach oddziałów wojewódzkich NFZ, a art. 107 ust. 6 pkt 7 w zw. z art. 112 ust. 1 pkt 4 u.ś.o.z. – ze stanowiskiem dyrektora oddziału wojewódzkiego NFZ. Ponadto w świetle art.112 ust. 1 pkt 4 u.ś.o.z. członkowie rady gminy, rady powiatu i sejmiku wojewódzkiego nie mogą być jednocześnie pracownikami NFZ. Natomiast zgodnie z art. 159 § 1 pkt 9 ustawy z 27.07.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych radni gminy, powiatu i województwa nie mogą pełnić funkcji ławnika.

Pani Wiktoria Rogaczewska, jak wynika z treści petycji zatrudniona jest Zakładzie Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie. Zgodnie z informacją pobraną w trybie art. 4 ust. 4aa ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (stan na dzień 07.10.2024 godz. 14:42:26 Numer KRS: 0000063704, informacja odpowiadająca odpisowi pełnemu z Rejestru Przedsiębiorców) radna nie zasiada ani w zarządzie spółki, ani też nie jest jej prokurentem. Analogicznie Pani Jolanta Balicka nie zasiada we władzach spółki FABRYKA WODY spółka z o.o. (zgodnie z informacją pobraną w trybie art. 4 ust. 4aa ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, stan na dzień 4:51:16 Numer KRS: 0000722705 informacja odpowiadająca odpisowi pełnemu z Rejestru Przedsiębiorców).

W konsekwencji wskazać należy, iż osoby pełniące funkcję radnego nie mogą podejmować dodatkowych zajęć ani otrzymywać darowizn mogących podważyć zaufanie wyborców do wykonywanego mandatu, nie mogą też powoływać się na swój mandat w związku z podjętymi dodatkowymi zajęciami bądź działalnością gospodarczą prowadzoną na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami (art. 24e usg), aczkolwiek naruszenie tych zakazów, w świetle obowiązującego prawa, nie powoduje skutku w postaci wygaśnięcia mandatu.

Wobec powyższego brak jest podstaw do uznania żądań Wnioskodawcy w niniejszym stanie faktycznym, dlatego przedmiotową petycję należy uznać za bezzasadną.

Zgodnie z art. 13 Ustawy o petycjach, wnioskodawcy nie przysługuje prawo wniesienia skargi na sposób załatwienia przedmiotowej petycji.

Przewodniczący Komisji
ds. Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miasta

Dariusz Smoliński